

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยจะได้นำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ คือ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 จาก 5 สถาบัน จำนวนประชากร 220 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของยามานะ (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2543 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Yamanae 1973 : 725) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. จำแนกจำนวนประชากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ แต่ละสถาบันออกเป็นอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ แบ่งเป็นอาจารย์และเจ้าหน้าที่ (คู่มือการอุดมศึกษาเอกชน 2524 : 55)

สถาบัน	จำนวนประชากร	
	อาจารย์	เจ้าหน้าที่
วิทยาลัยศรีโสภณ	30	20
วิทยาลัยเมืองหาดใหญ่	30	20
วิทยาลัยตาปี	20	20
วิทยาลัยอิสลามยะลา	20	20
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้	20	20
รวม	120	100

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานเอนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 142 คน โดยคำนวณสัดส่วนระหว่างขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละชั้นภูมิและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ แบ่งเป็นอาจารย์และเจ้าหน้าที่

สถาบัน	จำนวนประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	อาจารย์	เจ้าหน้าที่	อาจารย์	เจ้าหน้าที่
วิทยาลัยศรีโสภณ	30	20	19	13
วิทยาลัยเมืองหาดใหญ่	30	20	19	13
วิทยาลัยตาปี	20	20	13	13
วิทยาลัยอิสลามยะลา	20	20	13	13
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้	20	20	13	13
รวม	120	100	77	65
	220		142	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในการทำงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาคใต้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดความท้อแท้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 22 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารตามแนวคิด ทฤษฎีของเฟรนและราเวนและแบบสอบถามของสุรพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์ (2541 : 87-90) โดยทศวรรษของแบบสอบถามไว้และได้ปรับปรุงสำนวนภาษาให้สมบูรณ์เหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. ศึกษาแบบวัดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานที่ปรับและพัฒนาจากแบบวัดความท้อแท้ของแมสแลช Maslach Burnout Inventory (MBI) ที่พัชรินทร์ ชโลธรได้ปรับปรุงและพัฒนาขึ้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแบบสอบถามวัดความท้อแท้ในการวิจัยครั้งนี้โดยปรับปรุงสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3. เครื่องมือเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในการทำงานและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยโดยยึดแนวคิดทฤษฎีของเฟรนและราเวน 5 ด้านซึ่งได้แก่ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจจากการบังคับ อำนาจทางกฎหมาย อำนาจจากการอ้างอิงและอำนาจจากความเชี่ยวชาญ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหาร	ระดับการใช้อำนาจ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	กล่าวชมเชยและประกาศเกียรติคุณบุคลากรเมื่อปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ						
2.	ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือน						

ตอนที่ 3 แบบวัดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจทัศนคติของบุคลากรที่มีต่องานและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานที่ปรับและพัฒนามาจากแบบวัดความท้อแท้ของแมสแลช Maslach Burnout Inventory (MBI) ที่พัชรินทร์ ชโลธรได้ปรับปรุงและพัฒนาขึ้น (2541 : 120-122 ; อ้างอิงมาจาก Maslach and Jackson, 1986) ซึ่งแบ่งการวัดออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และความไม่สมหวังในผลสำเร็จของคนดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึกลับน้อยเพียงไร							สำหรับ ผู้วิจัย
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่ทำงานทำให้จิตใจห่อเหี่ยว	0	1	2	3	4	5	6	
2.	ข้าพเจ้ารู้สึกหมดเรี่ยวแรงเมื่อเลิกงาน	0	1	2	3	4	5	6	

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แบบอัลฟาของครอนบัก (α -coefficient) (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2543 : 135) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านอำนาจจากการให้รางวัล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8682

ด้านอำนาจจากการบังคับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7281

ด้านอำนาจทางกฎหมาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7072

ด้านอำนาจจากการอ้างอิง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7964

ด้านอำนาจจากความเชี่ยวชาญ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8503

2.2 ฉบับที่ 2 ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8640

ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7961

ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9019

3. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราชถึงผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และนัดวันรับแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
- ตรวจสอบคะแนนพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับที่ผู้บริหารใช้อำนาจมากที่สุดให้	5	คะแนน
ระดับที่ผู้บริหารใช้อำนาจมากให้	4	คะแนน
ระดับที่ผู้บริหารใช้อำนาจปานกลางให้	3	คะแนน
ระดับที่ผู้บริหารใช้อำนาจน้อยให้	2	คะแนน
ระดับที่ผู้บริหารใช้อำนาจน้อยที่สุดให้	1	คะแนน
- ศึกษาพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของเบส (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 121 ; อ้างอิงมาจาก Best 1977 : 174) ดังนี้

1.0000 – 2.3333	หมายถึง พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ
2.3334 – 3.6667	หมายถึง พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
3.6668 – 5.0000	หมายถึง พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง
- ตรวจให้คะแนนความถี่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ไม่เคยรู้สึกเช่นนั้นเลย	ให้คะแนน	0 คะแนน
รู้สึกปีละไม่เกิน 3 ครั้ง	ให้คะแนน	1 คะแนน
รู้สึกเดือนละไม่เกิน 1 ครั้ง	ให้คะแนน	2 คะแนน
รู้สึกเดือนละไม่เกิน 2-3 ครั้ง	ให้คะแนน	3 คะแนน
รู้สึกสัปดาห์ละไม่เกิน 1-2 ครั้ง	ให้คะแนน	4 คะแนน
รู้สึกสัปดาห์ละไม่เกิน 2-3 ครั้ง	ให้คะแนน	5 คะแนน
รู้สึกทุกวัน	ให้คะแนน	6 คะแนน
- ศึกษาความถี่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคใต้ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ของแมสแลช (พัชรินทร์ ชโลธร 2541 : 66 ; อ้างอิงมาจาก Maslash 1986 : 3) ดังนี้

ความท้อแท้	ระดับ		
	ต่ำ	กลาง	สูง
ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์	≤ 16	17-26	≥ 27
ด้านความสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล	≤ 8	9-13	≥ 14
ด้านไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน	≥ 37	36-31	≤ 30

6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2542 : 155) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

0.91 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.71 - 0.90	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันสูง
0.31 - 0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
0.00 - 0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันต่ำ

7. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่รวม}}$$

2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมใช้อำนาจของผู้บริหารและความท้อแท้ในการปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ (S.D.) เป็นรายด้าน แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนโดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 128)

2.1 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n = จำนวนข้อมูล

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (ทวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 129) ดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

2.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ทวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 144-145) โดยใช้สูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{n\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
 N = จำนวนคู่ของข้อมูล
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนของพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหาร
 $\sum Y$ = ผลรวมของคะแนนของความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
 $\sum XY$ = ผลรวมของคะแนนพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร
 $\sum X^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหาร
 $\sum Y^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.4 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ t-test มีสูตรดังนี้
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 144-145)

$$t = \frac{Y_{xy} \sqrt{n-2}}{\sqrt{1 - Y_{xy}^2}}$$

$$df = n - 2$$

เมื่อ Y_{xy} = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

n = จำนวนข้อ

df = ชั้นความอิสระ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัก (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2543 : 155) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(\frac{1 - \sum s_i^2}{s_i^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคำถามแต่ละข้อ

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ